

Utdrag av statsminister Nordlis tale på
Arbeiderpartiets landsstyremøte tirsdag 25. januar 1977.

- I. Om noen måneder vil deltakerlandene på Sikkerhetskonferansen i Helsingfors ta fatt på neste fase i den samarbeidsprosess som ble innledet for snart 2 år siden. Jeg tenker her på oppfølgingsmøtet i Beograd som vil ta til i juni i år. Dette møtet utgjør et betydningsfullt ledd i avspenningsprosessen mellom Øst og Vest. Det er vårt håp at møtet vil gi en viktig stimulans til det arbeid

- 2 -

som nå er satt igang for å skape større tillit og nærmere kontakt og samarbeid over landegrensene.

Samtidig gjør det seg gjeldende en økende bekymring over de tegn på tilstramning som i den senere tid har kommet til uttrykk i flere länd. I Norge, såvel som i andre vestlige land, blir denne utvikling fulgt med oppmerksomhet og uro. De åpenbare krenkelser av menneskerettighetene som nå finner sted kan ikke bare oppfattes som et nasjonalt anliggende. Vi må se i øynene at en slik holdning overfor enkeltindividet uvegerlig vil få internasjonale virkninger.

Etter vår oppfatning er respekt for menneskerettighetene av stor betydning for avspenningsarbeidet generelt, og i Sluttakten er det uttrykkelig slått fast at deltaker-

statene har forpliktet seg til å respektere menneskerettighetene og de grunnleggende friheter.

Utviklingen etter Helsingfors har også vist at det er skapt forventninger i opinionen om en større menneskelig frihet og større menneskeverd. Den utvikling som vi nå er vitne til i enkelte land synes imidlertid å undergrave tilliten til avspenningen.

Det er mitt håp at alle land vil vise større vilje til å respektere menneskerettighetene og at man vil avstå fra handlinger som kan sette avspenningsarbeidet i fare.

Mot en slik bakgrunn er det med beklagelse og uro vi har fulgt hendingene i Tsjekkoslovakia.

Regjeringen har informert de tsjekkosllovakiske myndighetene om hvordan vi ser på forholdene.

Det er ut fra vår vurdering klart at den nåværende utvikling påvirker vår holdning til en utvidelse av samarbeidet med Tsjekkoslovakia.

II. Programmet for Regjeringens arbeid fram til sommeren begynner nå å bli klarlagt. Foruten de uventede, uforutsette saker som sikkert vil dukke opp, kan vi trekke ut enkelte tendenser og sammenhenger fra det store antall enkeltsaker som Regjeringen vil fremme overfor Stortinget.

En del saker har langsiktige perspektiver. De er både et ledd i gjennomføringen av Arbeiderpartiets arbeidsprogram i inneværende valgperiode, men har siktelinjer langt ut over den. Under den alminnelige økonomiske utbyggingspolitikk er det blant slike saker naturlig å nevne

planene om celluloseindustrien på Østlandet, meldingen om sysselsetting og sysselsettingspolitikk, langtidsplan for fiskerinæringen, videreføringen av norsk vegplan, en melding om sivil luftfart, og sist men ikke minst langtidsprogrammet for perioden 1978-81.

Innenfor rammen av miljøvernpolitikken er det også flere viktige saker med langsiktige perspektiver. La meg nevne planen om å rense Mjøsa, forslag til lov om motorisert ferdsel i utmark, tiltak mot støy,

Som et viktig ledd i kampen mot unødvendig byråkrati vil vi få forslagene om forenkling av behandlingen av byggesaker, og en oversikt over de 50 "engangssakene" som ble lansert i 1976.

Andre saker med betydelig politisk innhold og

perspektiv ut over det rent kortsiktige vil være forslaget om demokratiseringen av forretningsbankene, en melding om forbrukerpolitikken og en melding om energiøkonomisering og om de større og mellomstore bedrifters problemer.

I tillegg til dette utvalget av større saker med langsiktige siktelinjer vil vi få et større antall mindre saker innenfor mer avgrensede områder.

Men vårsesjonen vil også bli sterkt preget av saker av mer kortsiktig natur. Den som kanskje vil legge beslag på størst oppmerksomhet er det kombinerte oppgjøret som allerede er under innledning. Forslag om tilskott til bomullsspinneriene og en melding om tekoindustrien, samt forslag til tiltak for å støtte skipsbyggeriene er eksempler på slike kortsiktige saker.

Deler av forsvarspolitikken vil også komme i søkelyset i tiden fram til sommeren. Dette vil knytte seg til to store saker, hvorav Stortinget bare vil få den ene. Det gjelder de konkrete forslag til kjøp av de nye kampfly til Luftforsvaret. Den andre store saken er Forsvarskommisjonens innstilling som ventes avgitt og offentliggjort i løpet av våren.

Det vil være et viktig hensyn å ta både for Regjeringen og Stortinget, men også for vår presse å bringe de enkelte saker som fremmes inn i en større planmessig sammenheng. Vi bør alltid understreke de langsiktige linjer i vårt arbeid og kunne bringe enkeltsakene inn i en slik større sammenheng.

III. I et foredrag i Bergen for en tid tilbake avfyrt Kristelig Folkepartis Asbjørn Haugstvedt en kraftsalve mot Arbeiderpartiet.

I forbindelse med bl.a. den nye loven om barnehagene uttalte han at velgerne til høsten vil sørge for at vi ikke får en fortsatt avkristning av vårt lovverk.

Når en mann som Haugstvedt nytter slike uttrykk, virker det dobbelt skuffende.

Det kan umulig være Haugstvedts og Kristelig Folkepartis hensikt å føre valgkampen i år på det samme grunnlag som de vi kjenner fra 40 år tilbake og mer.

Det er forstemmende at gamle politiske spøkelser om avkristning i forbindelse med Arbeiderpartiet igjen skal

graves opp og blankpusses til bruk i en opphetet valgkamp.

En hel generasjons utvikling i vårt land burde stå som et klart bevis for at det ikke eksisterer rimelig grunnlag for den slags harde påstander.

Når det så gjelder spesielt loven om barnehager, bør vi i forbindelse med påstanden om avkristning av lovverket være klar over at vi tidligere ikke har hatt noen lov om disse institusjonene.

Denne nye loven ble bygd opp fordi den skulle etablere et grunnlag for en sterk økning av innsatsen for bygging av nye nødvendige barneinstitusjoner.

Det er Arbeiderpartiets syn at vi ikke ønsker i lovs

form å tone ned vekten på foreldrenes ansvar og styring av barnas oppdragelse.

Vi har hatt barnehager i Norge over 100 år uten at vi har hatt sentrale bestemmelser om innholdet i disse barnehagene.

Tvert imot har en tradisjon i varsomhet i slike spørsmål fordi dette er en periode i et barns oppvekst hvor det er særdeles viktig at det har tillit til sine foreldre og det de står for.

Barnehagen skal støtte foreldrene i dette og gi foreldrene styrke og tillit til seg selv som oppdragere.

Regjeringens politikk er å trekke foreldrene sterkere

inn i selve driften av barnehagen.

Den enkelte eier av barnehagene kan fastsette vedtekter for sine barnehager.

Om det er ønskelig for eier og barnas foreldre, kan en i vedtektene bestemme om virksomheten skal forankres i kristen tro.

Er virkelig dette å avkristne vårt lovverk og våre barneinstitusjoner.

Landslaget for kristen skole har reist kritikk for at det i forskriftene til loven er forutsatt at barnehagene skal gi etisk veiledning til tross for at en i selve lovteksten ikke har presisert hvilket verdigrunnlag barnehagen skal bygge på.

Det burde i vårt samfunn være klart at det ikke er nødvendig med en særskilt henvisning til kristen etikk for å drive etisk veiledning.

Det bør være klart at den etiske veiledning i barnehagene vil bygge på de allmenne humanistiske og demokratiske grunnverdier, der den kristne etikk har en sentral plass som en av de viktige kildene til vår etiske tenkning.

Det er etter Regjeringens mening viktig at en i barnehagens pedagogiske arbeid bygger på et slikt bredt felles verdigrunnlag.